

K POROKI

cesarjeviča Rudolfa s princezo Štefanijo dnè 10. maja 1881. leta.

Nepopisljivo je bilo veselje, ko je dnè 21. avgusta 1858. leta brzojav iz Dunaja po vsej državi raznesel preveselo novico, da se je habsburškej

vladarskej hiši in Avstriji rodil v Laksenburgu cesarjevič nástolnik. Svečanosti, ki so se vsled tega vršile po vsem našem cesarstvu, vdeleževalo se je ljudstvo povsod z največjo navdušenostjo in nepopisljivo veselje se je širilo po vsej avstrijsko-ogrskej monarhiji. Enako veselo nas je pa zopet iznenádila vest dnè 6. marca 1880. leta, ko smo slišali, da se je cesarjevič Rudolf zaročil z belgijsko princezo Štefanijo in da se bode dnè 10. maja t. l. na Dunaji slovesno vršila Njiju poroka.

Cesarjevič Rudolf je zdaj v 23. letu svoje dóbe. Prva leta svojega življenja je preživel zdrav in vesel v družbi presvitle cesarske rodovine, pozimi v cesarski palači na Dunaji, a po leti v Laksenburgu, cesarskem dvoru tri ure od Dunaja.

Kot svojega naslednika v tako mogočnem cesarstvu, kakor je Avstrija, dal ga je njegov presvitli oče, cesar Franc Jožef I., izvrstno odgojiti. Naj-

odličnejši vzrejniki in učenjaki našega cesarstva so bili izbrani, da mlademu in z bistroumom nadarjenemu princu budé njegove dušne zmožnosti in ga pripravljajo za njegovo težavno nalogo, ki jo ima prevzeti, ko bode kdaj nastopil slavní prestol svojih presvitlih staršev in pradedov. Iz mej teh odličnih mož, ki so bili v cesarjevičevo odgojo izbrani, naj omenim tukaj samo naslednje:

Za prvega odgojitelja mu je bil izbran maršal lejttenant grof Gondrecourt in pozneje grof Latour. Ta dva sta vodila in nadzorovala vso odgojo

Rudolfovo. Učitelji, ki so imeli poseben vpliv na mladega cesarjeviča, bili so profesorji: Egger pl. Moelwald, Greistorfer, Krist, Exner in Hochstaetter. Leta 1867. ga je podučeval v latinščini naš rojak dr. Čizman, dve leti pozneje pl. Hildebrand v poljščini in prof. Duchêne v francoščini. Sploh se je pri cesarjeviču Rudolfu gledalo užé zgodaj na to, da se nauči mnogo jezikov, kar je vse hvale vredno, ker odločen je vladati Avstrijo, v kateri živi toliko različnih národov. — Rudolf je v vseh naukih izvrstno napredoval, zato pa tudi govori skoraj vse jezike mnogobrojnih národov avstrijskih; to je pokazal 1872. l. aprila in decembra meseca, ko je delal skušnjo iz ogrske zgodovine v madžarskem jeziku, in takisto 1874. l. aprila meseca iz češke zgodovine v češkem jeziku, ter je govoril také izborni v teh jezikih, da so se večí učenjaki njegovim odgovorom čudili.

V vojaščini ga je poučeval generalmajor Reinlaender.

Posebno se je naš svetli cesarjevič zanimal za prirodoznanske véde, v katere ga je vpeljal slavni prof. Hochstaetter. In komu ni znana óna lepa prijateljska zveza, ki ga veže s slovečim prirodopiscem Brehmom! — Ljubezen do prirode se je užé zgodaj v njem vnela in ga naredila bistroumnega opazovalca in prijatelja narave. Kako živo opazuje prirodo, kako ljubeznjiv in prijazen je v občevanji z ljudmi, kaže nam njegova knjiga, ki ima náslov: „Petnajst dni na Donavi.“ Velik prijatelj narave in lova, preméril je užé mnogo gorá.

O počitnicah je bila Rudolfu najprijetnejša zabava potovanje. Tudi pri nekaterih javnih slavnostih je bil navzoč. Tako 1862. l. pri slovesnem odkritji spomenika cesarice Marije Terezije v dunajskem Novem mestu, a 1873. l. pri ravno takej slovesnosti v Celovci. Dnè 1. junija 1869. l. je bil v Budapešti pri kraljevem kronanji, kder je prvič nosil réd zlatega runa. Leta 1871 je potoval po Češkem in Moravskem, kder je bil povsod slovesno in častno sprejet. A cesarjevič Rudolf ni prehodil samo vse važnejše dežele avstrijske, nego potoval je tudi po Angležkem, Pruskem in posebno dljé časa po Španiji. Še le pred kratkem je potoval tudi v jutrove, dežele iz katerih se je ravnokar povrnil. Bil je namreč v Egiptu, in potem v Palestini, kder je obiskoval sveta mesta in položil mnogocéna darila na svete kraje. Ko se je vračal dnè 20. aprila s svojega potovanja v jutrove dežele, bil je v Trstu sijajno sprejet. Ko mu se so na tržaškem kolodvoru pri slovesu poklonile razne deputacije, poslavljal se je cesarjevič Rudolf od njih v nemškem jeziku. Naposled se je pa obrnil k poslancu in mestnemu odborniku Nabergoju in vprašavši ga: „Vi ste Slovenec?“ govoril je potem ž njim v slovanskem jeziku. Ta vesela novica, da je cesarjevič Rudolf, nastolnik avstrijski, govoril tudi v slovanskem jeziku ter s tem pokazal, da ima tudi naš jezik slovenski svojo pravico, našla je odziv nepopisnega veselja po vseh slovenskih krajih.

Zatorej se pa tudi nadejamo, da bode cesarjevič Rudolf, nastolnik avstrijski, ljubezen in udanost avstrijskih podložnikov v obilnej meri užival tudi takrat, kadar mu previdnost božja naloži težko breme vladarstva. Od nas Slovencev sme biti tega zagotovljen, ker izpolnovali bomo, kar mu je naš pésnik v imenu Slovencev obljubil užé pri zibeli:

Val na skalovji razkója se v péne:
 Stali Ti bomo kot skalnate sténe,
 Ako Ti sila krivična preti,
 Tvegamo za Te življenje in kri! —

Princeza Štefanija.

Princeza Štefanija se je rodila dné 21. maja 1864. l. v gradu Laekenu, ki stoji blizu glavnega mesta Bruslja v Belgiji. Štefanija je druga hči belgijskega kralja Leopolda II. in kraljice Marije in je nenavadne lepote. Njene ljubeznjive, prijazne, modre oči in svitlorumenkasti lasjé očarajo vsacega, kdor je tako srečen, da jo vidi. A ne samo njena telesna lepota, temveč njene lepe dušne lastnosti, njeno dobro srce in občutnost za vse, kar je dobrega in plemenitega, to je, kar jo povzdiguje čez naravno krasoto. Razven tega je dobro podučena v različnih znanostih, za kar so njeni plemeniti starši užé zgodaj skrbeli. Ne samo da zna svoj materini jezik, ona zna tudi francosko in nemško prav dobro govoriti, in tudi užé ogrsko in češko.

Princeza Štefanija je do sih dob le malo prišla v javno življenje. Prvič se je pokazala v javnosti pri poroki svoje sestre kot družica. A za nas Avstrijce je stopila ónega dné v javnost, ko je podala na svojem domu cesarjeviču Rudolfu rokó ter mu obljubila, da hoče njegova biti ves čas svojega življenja, bodi si v dobrih ali zlih dnevih, v mirnih ali viharnih časih. Od ónega časa bijó vsa srca zvestih Avstrijcev v ljubezni do princeze Štefanije in jej prosijo sreče in blagoslova iz nebes. Boljše tovarišice bi si cesarjevič Rudolf ne bil mogel izbrati in gotovo bode v kratkem takó priljubljena kakor je Rudolf.

In tako tudi Ti, slovenska mladina, povzdigni na dan poroke cesarjeviča Rudolfa dné 10. maja svoja srcá k Bogu ter ga prosi v gorečej molitvi, da nam njegova vsemogoča roka čuva in ohrani Vzvišena poročenca vseh nezdol in viharjev.

Slava naj venča in živi Ju Bog!

Iv. Tomšič.

— x —

Cesarjevič Rudolf in uboga ženica.

Cesarjeviču Rudolfu je lov najprijetnejša zabava in prav takó, z lovom si človek vadi roke in oči ter si krepí zdravje. — Ko je bil Rudolf necega dné na lovu, ugleda ubogo, staro ženico, ki je pasla dve kozi. „Da ste mi zdravi, mamka; nu, kako ste?“ — „Jéjmina! takó lep in mlad gospod, kakor ste vi, in govori takó prijazno z ubogo, staro ženico. Dà, dà, nas eden mora dan na dan trdo delati, da si življenje ohrani; nú Bogú bodi hvala, da smo le zdravi!“ — „Nu, ali se vam tako slabo godí?“ — „Dà, častiti gospod, ti le dve moji ljubljenci me živite in podpirate na starost.“ — „I pa ste res kaj lepi živalci, jaz bi takój rad jedno kupil od vas.“ — „O gospod, jaz ne prodam nobene, in to še posebno zdaj ne, ko imate toliko zelene pašé.“ — „In če vam jo prav dobro plačam?“ — „Tudi potem bi je ne mogla prodati, k večjemu to starejšo, te druge bilo bi mi preveč škoda.“